

Lathund Lärande samtal

Samtalsledarens uppgift:

- Ser till att alla får tal utrymme
- Ställer fördjupande frågor
- Håller i samtalet enligt reglerna nedan
- Utser en dokumentatör
- Sammanfattar efter varje runda

Dokumentatörens uppgift:

- Kortfattat anteckna det som sägs
- Överföra anteckningar till en kortfattad dokumentation i slutet av samtalet i samråd med gruppen
- Skickar ut minnesanteckningar till gruppdeltagarna

Regler för samtalet

- Sätt en maxtid för hur lång tid var och en får prata i den aktuella rundan. Personen får inte avbrytas. Behöver personen inte hela tiden så överläts ordet till nästa.
- Då en person pratat färdigt ges utrymme för fördjupande frågor. Inget tyckande eller argumenterande. Ingen diskussion.
- Tankerespekt – allas tankar är lika mycket värda
- Fördjupande frågor. Undvik förklädda råd.

Samtalet

1. Inled med tyst individuell reflektion omkring frågan/frågorna. Var och en skriver ner några punkter att ha som stöd i samtalet.
2. Börja samtalet med en runda där alla i tur och ordning får säga vad var och en tänker om det aktuella samtalsämnet/problemet. Samtalsledare ställer fördjupande frågor och/ eller släpper in andra att ställa fördjupande frågor.
3. Då rundan är avslutad redogör dokumentatören för vad som har sagts.
4. Gruppen försöker se mönster. Samtalsledaren sammanfattar kort inför nästa runda.
5. Reflekterande runda där var och en får reflektera över det som sagts. Samma regler gäller för denna runda: tidsgräns, fördjupande frågor, ingen diskussion.
6. Då minst två rundor genomförts och ibland flera reflekterande rundor, går gruppen oftast vidare, antingen för att fördjupa kunskapen genom att ta in information/erfarenheter utifrån eller också, till att föreslå åtgärder/ göra en handlingsplan.
7. Samtalsledaren sammanfattar, tar upp vad som ska göras till nästa gång, fördelar ansvaret, tackar för deltagande och avslutar samtalet.

Förtydligande och fördjupande frågor

Är korta och öppna och enkla att förstå, inleds ofta med ett frågeord. Det är frågor som tar fram insikt, klarhet och synliggör hur personen tänker. Kan också vara frågor som fördjupar och följs upp med nya utmanande/fördjupande frågor.

Förhållningssättet bygger på ett öppet nyfiket utforskande, att vi är intresserad för vad som ligger bakom en persons uttalande.

Exempel på frågeställningar

- Hur tänker du?
- Hur tänker du när du säger...
- Det där låter intressant, beskriv det lite närmare...
- Hur känner du?
- Hur menar du?
- Beskriv ytterligare dina tankar om...
- Vad händer?
- Vad betyder...?
- Hur blir det om du utvecklar dina tankar lite mer?
- Vilka möjligheter ser du?
- Vilka hinder ser du?
- Vad är det som hindrar dig?
- Vad skulle du vilja göra?
- Vad händer om...?
- Vilket är nästa steg?
- Vad betyder det för dig?
- Vem? Vilka?
- Vilka tänker du på när du säger alla/man?
- Vad behöver vi veta för att hjälpa dig?
- Hur ser ni andra på det som xx säger?
- Du har så många intressanta tankar, jag skulle vilja höra några andra röster också...
- Vilka ytterligare reflektioner kan vi göra utifrån dina erfarenheter/beskrivningar?
- Hur blir det om vi intar ett annat perspektiv? Fördelar/nackdelar?

I det lärande samtalet, undvik frågan VARFÖR?

Frågan varför kan lätt kännas som att den skuldbelägger en person och ger dåligt samvete. Tonläget är en avgörande betydelse men det finns en uppenbar risk att "varförfrågor" blockerar mer än fördjupar i ett lärande samtal.

Mer om lärande samtal hittar du bland annat på;

- http://www.pbs.kau.se/Begrepp/Samtal/larande_samtal.htm
- https://www5.kau.se/sites/default/files/Dokument/subpage/2010/01/att_leda_1_rande_samtal_20688.pdf